

Ka papa kinohi

Welina mai i 'O Wikipikia,

'encyclopedia manuahi, kahi hiki i nā mea a pau ke ho'oponopono.

2,895 'atikala a kēia Wikipikia

'atikala i hō'ike 'ia

'O ka 'ōlelo Hawai'i (ʻŌlelo Pelekania: Hawaiian language) — ua mea 'ōlelo makuahine a ka po'e maoli o ka pae moku 'o Hawai'i, ma laila wale nō kahi e 'ōlelo 'ia nei ia 'ōlelo, no ka mea, 'a'ole nui ka po'e 'ōlelo Hawai'i i kēia mau lā. Wahi a kekahi mau anamana'o aupuni, he 8,000-15,000 nā mea i hiki ke 'ōlelo Hawai'i. He 'ōlelo kūhelu ka 'ōlelo Hawai'i me ka 'ōlelo Pelekania ma ka moku'āina 'o Hawai'i wale nō. 'A'ole nui nā moku'āina 'ē a'e me 'elua ua 'oi paha 'ōlelo kūhelu.

Ki'i o ka lā

Ua 'ike anei 'oe?

- 'O Hawai'i ke kaiaulu moku li'ili'i loa ma ka honua? 'O Ni'ihau ka mokupuni hope loa i ho'onohonoho 'ia, a 'o ia ho'i ka mokupuni kapu. He 170 mau kānaka wale nō e noho ana ma laila, a ʻŌlelo Hawai'i lākou a pau.
- E pili ana i ke kuahiwi ki'eki'e loa o ka honua, 'o Mauna Kea? Inā e ana 'ia mai lalo o ke kai, he 10,211 mika (33,500 kapua'i) kona ki'eki'e, 'oi aku ma mua o Mauna Everest.
- Aia nō kekahi mau holoholona kūikawā ma Hawai'i? 'O ka honu 'ea kekahi. He mea nani loa kēia honu, a he kumu ho'ohālike no nā mo'olelo Hawai'i he nui.

Kanaka o ka lā

'O Kamehameha ka Mō'i mua o ke Aupuni Hawai'i i ho'okahi. Ua hānau 'ia 'o ia ma Kohala, ma ka mokupuni 'o Hawai'i, i ka makahiki 1758. He keiki hānai 'o ia na Nae'ole, a ua a'o 'ia i ke kaua a me ke akamai ali'i. Ua kapa 'ia 'o ia 'o Paiea i kona wā 'ōpio, a ua lilo 'o ia i ali'i koa kaulana. I ka makahiki 1782, ua ho'omaka 'o Kamehameha e ho'okahi i nā mokupuni a pau o Hawai'i. Ua lanakila 'o ia ma luna o Maui, Moloka'i, a me O'ahu ma mua o ka makahiki 1795. Ua pau ka ho'okahi 'ana o nā mokupuni i ka makahiki 1810 i ka hui 'ana o Kaua'i a me Ni'ihau i loko o kona

- No ke kumu o ka inoa 'o Honolulu? Ma ka 'ōlelo Hawai'i, 'o kona mana'o "wahi malu". Ua kapa 'ia pēlā no ka mea he wahi palekana a maika'i no nā wa'a e kū ai.
- 'O ka puke hemolele mua loa i unuhi 'ia i ka 'ōlelo Hawai'i, 'o ia ka Baibala? Ua pau ka hana unuhi i ka makahiki 1839, a he mea nui ia no ka mālama 'ana i ka 'ōlelo Hawai'i.
- E pili ana i ke mele Hawai'i i kākau 'ia, 'o "Aloha 'Oe"? Na ke Ali'i wahine Lili'uokalani i haku i kēia mele kaulana loa i ka makahiki 1878.
- He 132 mau moku'uni ko Hawai'i? 'A'ole i nohoia nā mea he nui o ia mau moku'uni, akā, he mau wahi ko'iko'i nō lākou no nā manu kai a me nā holoholona 'ē a'e.

aupuni. Ua ho'okumu 'o Kamehameha i ke aupuni Hawai'i hou a ua ho'oponopono i ke kānāwai, ka 'oihana kālepa, a me ka mālama 'ana i nā kānaka. Ua make 'o ia ma Kailua-Kona i ka lā 8 o Mei, 1819, a ua ho'oili 'ia kona aupuni i kāna keiki, 'o Liholiho. 'O Kamehameha ka mea i ho'okumu i ka lālani ali'i Kamehameha, a ua ho'omana'o 'ia 'o ia he ali'i nui a ikaika o Hawai'i.

E pili ana

He puke noi'i kū'ikena kūnoa 'o Wikipedia. E 'olu'olu nō, e hā'awi mai i kāu 'ike, kāu mana'o, a me kou leo no ke kūkulu 'ana a me ke kāko'o 'ana mai i ka Wikipedia Hawai'i. He kahua pūnaewehe Hawai'i kēia no ka ho'oulu 'ana i ka 'ike Hawai'i. Inā hiki iā 'oe ke 'ōlelo Hawai'i, e 'olu'olu nō, e kōkua mai a e ho'ololi i nā 'atikala ma 'ane'i, a pono e ha'i aku i kou mau hoa aloha e pili ana i ka Wikipedia Hawai'i. E ola mau nō ka 'ōlelo Hawai'i a mau loa aku.

- **Nā hua kūikawā:** ‘ Ā ā Ē ē Ī ī Ō ō Ū ū

LOA'A IĀ WIKIMEDIA FOUNDATION NĀ PĀHANA KŪNOA 'Ē A'E ME WIKIPIKIA:

Wiktionary

Puke wehewehe, puke mana'o laulike

Wikisource

Nā palapala kūnoa

Meta-Wiki

Ka ho'olauka'i 'ana i nā pāhana Wikimedia

Wikibooks

Nā puke ha'awina, puke alaka'i

Wikispecies

Papa kuhikuhi o nā lāhulu

Wikiquote

Hō'ili'ilina o nā puana'i

Wikinews

Nā nū hou kūnoa

Wikipikia i nā 'ōlelo

- 1,000,000 nā Wikipikia mo'olelo a 'oi: [العربية](#) ('Alapia) · [Deutsch](#) (Kelemānia) · [English](#) (Pelekane) · [Español](#) (Kepania) · [Français](#) (Palani) · [Italiano](#) ('Ikālia) · [Nederlands](#) (Hōlani) · [한국어](#) (Kepanī) · [Polski](#) (Pōlani) · [Português](#) (Pukiki) · [Русский](#) (Lūkia) · [한국어](#) (Pākē) · [Tiếng Việt](#) (Wiekanama)
- 100,000 nā Wikipikia mo'olelo a 'oi: [Afrikaans](#) · [Български](#) (Pulukalia) · [Català](#) · [Cymraeg](#) · [Čeština](#) (Tieka) · [Dansk](#) (Kenemaka) · [Eesti](#) ('Esetonia) · [Ελληνικά](#) (Helene) · [فارسی](#) (Pelekia) · [Esperanto](#) · [Euskara](#) · [Galego](#) · [हिन्दी](#) (Hinekū) · [Hrvatski](#) (Koloatia) · [한국어](#) (Kōlea) · [Magyar](#) (Hunekalia) · [Norsk nynorsk](#) (Nolewai) · [Norsk bokmål](#) (Nolewai) · [עברית](#) (Hepela) · [ქართული](#) (Keokia) · [Bahasa Indonesia](#) ('Inidonesia) · [Latina](#) (Lākina) · [Bahasa Melayu](#) (Malaisia) · [Lietuvių](#) (Lituania) · [Română](#) (Romānia) · [Simple English](#) (Pelekane Nōhie) · [Slovenčina](#) (Solowakia) · [Slovenščina](#) (Solowenia) · [Српски / Srpski](#) · [Suomi](#) (Pinilana) · [Svenska](#) (Kuekena) · [Türkçe](#) (Kuleke) · [ไทย](#) (Tailani) · [Українська](#) ('Ukelana)
- 10,000 nā Wikipikia mo'olelo a 'oi: [ইমার ঠার/বিশ্বপ্রিয়া মণিপুরী](#) · [Brezhoneg](#) · [Bosanski](#) (Bosenia) · [Íslenska](#) ('Āina Hau) · [Shqip](#) ('Alepania)
- 1,000 nā Wikipikia mo'olelo a 'oi: [Lëtzebuergesch](#) (Lukemapuka) · ['Ōlelo Hawai'i](#)

[Ka papa holo'oko'a](#) · [Ka ho'olauka'i 'ana i waena o nā 'ōlelo](#) · [E ho'omaka he Wikipikia hou i ka 'ōlelo 'ē a'e](#)